

SHS, LasteKS, OAS, PHS, RaKS, RPKS, SÜS, TLS, VRKSi kooskõlastustabel

Eelnõu kooskõlastused EISis: Eesti Linnade ja Valdade Liit. Arvamuse ja ettepanekud esitasid: Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon, MTÜ Eesti Laste ja Noorte Hoolekandeesutuste Ühendus, Tervisekassa.	
1. Eesti Linnade ja Valdade Liit kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega: Eelnõu § 13⁴ sätestab toimetulekutoetuse maksmise erisused kriisiolukorras ning seletuskirja leheküljel 28 on neid erisusi kommenteeritud. Konkreetsemalt on öeldud, et „muudatus avaldab mõju riigieelarvele. Täpse lisakulude summat ei ole võimalik arvutada. See hakkab sõltuma, millal toimub evakuatsioon, kui pikalt, mis piirkondadest.“. 1. Juhime tähelepanu sellele, et kuigi ühelt poolt võib evakuatsiooni tingiv kriis avaldada mõju riigieelarvele (samaaegselt kaotab sissetuleku suurem arv inimesi), siis eelkõige mõjutab see eelarve riigisisest jagunemist. Ehk kui tavaolukorras saaks inimene kompensatsiooni elukohajärgselt omavalitsuselt, siis kriisiolukorras maksab seda evakuatsioonijärgne omavalitsus. Teeme ettepaneku täpsustada, kuidas arvestatakse toimetulekutoetuse maksmisel omavalitsustes kehtestatud toetuse maksmise kordadega, millise omavalitsuse korrast lähtutakse ja kui aluseks on elukohajärgse KOVi kord, siis kuidas on tagatud vajaliku info liikumine evakuatsioonikoha KOVile. 2. Eelnõuga kavandatavate muudatuste mõju on kriisiolukorra lõppemisel reguleeritud erinevalt nt § 13¹ sätestab, et erakorralise või sõjaseisukorra ajal võib teatud tööle võtta inimese, kelle ettevalmistus ei vasta seaduses	1. Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud, et toimetulekutoetust maksavad välja evakuatsioonijärgsed KOV-id, kes saavad kohaldada ainult enda õigusakte. 2. Eelnõu seletuskirja on täiendatud ja ettepanekuga on arvestatud. Selgitame, et erakorraline seisukord on üldjuhul Eesti põhiseaduslikku

kehtestatud nõuetele (sotsiaaltöötaja, hooldustöötaja). Eelnõu kohaselt kehtib see leevendus ka kaks aastat peale sõjaseisukorra lõppu, kuid mitte erakorralise olukorra lõppemisel. Seletuskirjas puudub põhjendus, miks ei kehti leevendus erakorralise seisukorra puhul, on lihtsalt nenditud, et erisust ei rakendata. 3. Eelnõu § 13² sätestab, et vältimatu vajaduse puhul võib erihoolekandeteenust vahetult osutada ka vastava ettevalmistuseta isik, kellel on vähemalt põhiharidus. Teeme ettepaneku, et isik peaks olema ka teovõimeline. 4. Täiendavalt leiame, et antud eelnõuga kavandatud on ilmselt vaid osa sellest, mida muudetakse kriisidega seoses ning mis mõjutavad avaliku sektori toimimist tsiviil- või sõjalise kriisi ajal (haldusmenetluse seadus, tsiviilseadustiku üldosa seadus, perekonnaseadus, tsiviilkohtumenetluse seadustik jms). Selleks, et osata hinnata muudatuste mõju kohalike omavalitsuste eelarvele, tööjõu vajadusele ja halduskoormusele, oleks vajalik omada tervikülevaadet kõigi nende muudatuste osas, mis mõjutavad avaliku sektori sotsiaalvaldkonna tööd.	korda ähvardav oht (Eesti põhiseadusliku korra vägivaldne kukutamise katse, terroristlik tegevus, vägivaldaga seotud kollektiivne surveaktsioon, ulatuslik vägivaldaga seotud isikugruppide vaheline konflikt ja Eesti Vabariigi mõne paikkonna vägivaldne isoleerimine). Põhiseaduslikku korda ähvardava ohu puhul võib riigikogu presidendi või valitsuse ettepanekul välja kuulutada erakorralise seisukorra. Lisaks võib valitsus erakorralise seisukorra ajal Eesti põhiseaduslikku korda ähvardava ohu kõrvaldamiseks kehtestada erinevaid piiranguid, näiteks keelata rahvakogunemised või kehtestada politseitunni, millel võib olla suur mõju sotsiaalteenuste korraldamisele. Eelpool loetletud olukorra lõppedes peaks olema võimalik korraldada sotsiaalteenuseid tavaolukorra reeglite kohaselt. Juhul kui erakorralisele seisukorrale järgneb sõjaseisukord, siis rakendub peale sõjaseisukorra lõppemist eelnõus toodud erisused, sest sõjaolukorraga kaasnev mõju sotsiaalteenuste korraldamisele ja teenuse saajatele võib olla pikaajalisem, mistõttu on § 13¹ lõikes 1 ja 2 sätestatud nõuete täitmise osas antud ka üleminekuaeg. 3. Ettepanekuga on arvestatud. 4. Info on võetud teadmiseks. Tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse terviktekst koos asjaomaste õigusaktidega annab ülevaate kõikidest muudatustest, mis uus seadus kaasa toob. Samuti näitab seda seaduse eelnõuga kaasasolev mõjude analüüs. KOV -d on erinevad nii suuruselt kui võimekuselt ning valmisolekult kriisides reageerimiseks. Teadmata erinevaid võimalikke üleskerkivaid situatsioone on keeruline tervikülevaate kujundamine. Mõistame väljatoodud probleemi olemust. Tervikpildi kujundamine on osa protsessist ning muudatuste vajaduse ilmnemisel saame teemade juurde tagasi tulla.
---	--

2. Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon esitas omapoolsed kommentaarid:

1. § 13². Erihoolekandeteenuste osutamise erisused kriisiolukorras . Lg 1 Eriolukorra ajal, kui see on vältimatult vajalik erihoolekandeteenuse osutamise jätkamiseks võib lisaks käesoleva seaduse § 86 lõikes 1 sätestatud isikutele erihoolekandeteenust vahetult osutada ka füüsiline isik, kellel on vähemalt põhiharidus ja kellele on tagatud juhendamine § 86 lõikes 1 sätestatud nõuetele vastava isiku poolt.

Lg 2 Erakorralise või sõjaseisukorra ajal ja kaks aastat pärast sõjaseisukorra lõppemist, kui see on vältimatult vajalik erihoolekandeteenuse osutamise jätkamiseks, võib lisaks käesoleva seaduse § 86 lõikes 1 sätestatud isikutele erihoolekandeteenust vahetult osutada ka füüsiline isik, kes on täisealine, teovõimeline ja kellele on tagatud juhendamine § 86 lõikes 1 sätestatud nõuetele vastava isiku poolt.

Eelpool viidatud lõikudest jääb segaseks, kas mõeldud on kahte erinevat olukorda, esimeses lõigus eriolukorda (nt covid-19 pandeemia) ning teises lõigus erakorralist- ja või sõjaseisukorda?

Käesolevate lõigetega seoses muutub teenuse osutamiseks vajalik haridusnõue. Esimese punkti puhul võib teenust vahetult osutada isik, kellel on vähemalt põhiharidus ning tagatud peab olema juhendamine. Teises punktis ei ole viidatud haridusnõuetele. Kas see tähendab seda, et teenust võib osutada isik, kellel puudub vastav ettevalmistus. Küll aga on vajalik vastava ettevalmistusega isiku juhendamine?

2. Paragrahvi 13¹ lõikes 1 viidatakse, et erakorralise või sõjaseisukorra ajal ja kaks aastat pärast sõjaseisukorra lõppemist võib kohaliku omavalitsuse üksuses olla sotsiaaltöötajana ametis isik, kelle ettevalmistus ei vasta käesoleva seaduse §-s 16¹ sätestatud nõudele, kuid kes vastab avaliku teenistuse seaduse § 14 lõikes 1 sätestatud nõuetele.

1. **Selgitame**, et § 13 lõigetes 1 ja 2 on silmas peetud kahte erinevat olukorda- lõikes 1 eriolukorda ja lõikes 2 erakorralist või sõjaseisukorda. Lõikes 2 sätestatakse nõuete leevendamine erakorralise või sõjaseisukorra ajal ja kahe aasta jooksul sõjaseisukorra lõppemisest, kui see on vältimatult vajalik erihoolekandeteenuse osutamise jätkamiseks. Lõikes 2 sätestatu tähendab seda, et teenust võib osutada ilma vastava ettevalmistuseta isik juhul, kui talle on tagatud juhendamine tavaolukorras nõuetele vastava isiku poolt. Erakorralise või sõjaseisukorra ajal on ei saa erihoolekandeteenuse osutaja ilmselt valida, millise haridusega inimesi ta tegevusjuhendajana tööle võtab. Iga abikäsi on teretulnud olukorras, kus palju tegevusjuhendajaid võib olla töölt eemal. Inimeste eest hoolitsemise töö puhul on siiski oluline, et abistaja oleks teovõimeline ja ei oleks karistatud tahtlikult toimepandud kuriteo eest. Erihoolekandeteenuste sihtgrupiga tegelemise puhul on primaarne, et vajaliku ettevalmistuseta inimesed oleksid oma töös juhendatud nõuetele vastava isiku poolt.

2. **Selgitame**. Paragrahvi 13¹ lõikes 1 sätestatud erisus peaks looma KOV üksusele võimaluse erakorralise ja sõjaseisukorra ajal ametisse ajutiselt tööle võtta haridusnõuetele mittevastavaid ametnikke. Sarnane ettevalmistusnõuete leevendamine on vajalik ka § 13² lõigetes 1 ja 2 toodu osas, et tagada eriolukorra, erakorralise või sõjaseisukorra ajal teenuse

See tähendab, et ametnikuna võib teenistusse võtta vähemalt keskharidusega täieliku teovõimega Eesti Vabariigi kodaniku, kes valdab eesti keelt seaduses või seaduse alusel sätestatud ulatuses. Viidates § 13² lg-le 1 ja 2, siis on vajalik mõelda, kas intellektihäiretega inimestele teenuse osutamise haridusnõuetes on õigustatud teha niivõrd suuri muudatusi, arvestades, et teenust saav sihtgrupp on üsna keeruline. Eelneva jätkuks, kas haridusnõuetele mittevastavate töötajate sotsiaalsete garantiide osas on tööandjatel kohustus tagada kõik võrdsed tingimused teiste töötajatega, kellel on olemas vastav ettevalmistus sihtgrupile teenuse osutamiseks - sotsiaalsed garantiid, tööõnnetuste käsitlemine, tasustamine, töö sisu? Millised on abi osutajate sotsiaalsed tagatised? Töölepingud - kas üldse, käsundus- või TLS alusel töölepingud? Sellest tulenevad ka tööõnnetuste käsitlemine ja tasustamine (haigusleht jmt). Töö tasustamine - kas võrdne summa sellega, kellel on olemas kutsetunnistus? Töö sisu - kas võrdne kohustuste hulk kutselise töötajaga või jagatud lihtsamateks ja keerukamateks tegevusteks, mis peaks olema seotud ka palgaga. Määruses ei ole välja toodud, kuidas seda tööd tasustatakse, mis alustel ja põhimõtetel rahastatakse antud tegevusi kriisi ajal, missugused on töötajate palgagarantiid ning kuidas fikseeritakse töötingimused. 3. § 13². Erihoolekandeteenuste osutamise erisused kriisiolukorras Lg 3 Sõjaseisukorra ajal lõpetab teenuseosutaja käesoleva seaduse § 80 lõike 1 punktis 1 sätestatud juhul erihoolekandeteenuse osutamise suunamisotsuse alusel, kui isik ei kasuta teenust kauem kui 14 päeva, välja arvatud statsionaarse tervishoiuteenuse osutamise korral.	jätkumine ja teenusel olijate turvalisus. Juhime intellektihäiretega inimestega töötamiseettevalmistusnõuetele langetamise osas tähelepanu, et eriolukorras, erakorralises või sõjaseisukorras ei pruugi teenuse osutajal olla võimalik leida piisavalt vajaliku ettevalmistusega tegevusjuhendajaid, mistõttu peab olema seaduses ära toodud ajutine võimalus (nõuete langemine kehtib vaid eriolukorra, erakorralise olukorra ajal ning sõjaseisukorra ajal ja kuni kaks aastat pärast sõjaolukorra lõppemist) nõuete leevendamiseks, et saaks teenuse osutamise jätkata. Kõik töötajaid tuleb tööandjal kohelda võrdselt ja samuti rakendatakse neile vastavalt seadustele võrdselt kõiki kehtivaid õigusi ja sotsiaalseid garantiisid, võttes arvesse tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõus kriisiolukordades rakenduvaid sätteid. Sotsiaalsed tagatised jäävad samadeks, seda me ei muuda. TLS kehtib koosmõjus kriisi sätetega. TLS eelnõus tehakse ka vajalikud muudatused, mis reguleerivad kriisiolukordades töötamist. 3. Arvestatud. Paragrahvi 13² lõikes 3 sätestatud teenuselt eemal oleku tähtaja lühendamine kahelt kuult 14 päevale kehtib vaid sõjaseisukorra ajal ja on ette nähtud võimaldamaks vabanenud teenuskoha korral kiiresti teenusele pääseda inimestel, kes äärmiselt keerulises olukorras vajavad teenust esimesel võimalusel. Tehtud ettepanekule toetudes täpsustasime eelnõus, et teenuselt eemal oleku aja lühendamine kehtib majutusega teenuste puhul. Samuti muutsime eelnõus ka teenusele saabumise aja 1 kuu asemel 14 päevale (kehtiva seaduse kohaselt peab erihoolekandeteenust
--	---

Lg 4 Eriolukorra, erakorralise või sõjaseisukorra ajal pikenevad käesoleva seaduse § 71 lõigetes 6 ja 7 sätestatud tähtajad ühe kuuni. Lõike 3 juures on lühendatud aega 14 päevale. Kui isikul on midagi vahele tulnud, näiteks erakorralise olukorra tõttu ei ole teenusele saabumine ohutu, kas siis lõpetatakse tema teenus? Küll aga lõike 4 juures on inimestel aega üks kuu teenusele tulla. Leiame, et lõigetes 3 ja 4 viidatud perioodid peavad sarnasema, arvestades olukordi, mis võivad kriisidega seoses ette tulla. Sõjaseisukorras ja eriolukorras peavad kõigil olema võrdsed võimalused teenust saada. Lg 6 Erakorralise või sõjaseisukorra ajal teeb erihoolekandeteenuse osutaja endast oleneva, et tagada teenuse toimimine. Erihoolekandeteenuse toimimise tagamiseks peab erihooledusteenuse osutaja tagama lähtuvalt täisealise isiku vajadustest isiku turvalisuse ja abistama isikut enese eest hoolitsemisel. Täiendaksime käesolevat lõiget järgmiselt: “Erakorralise või sõjaseisukorra ajal teeb erihoolekandeteenuse osutaja endast oleneva, et tagada teenuse toimimine. Erihoolekandeteenuse toimimise tagamiseks peab erihooledusteenuse osutaja tagama lähtuvalt täisealise isiku vajadustest isiku turvalisuse ja abistama isikut enese eest hoolitsemisel. Erihoolekandeteenuse osutamisel võib teha ajutiselt erandeid teenuste sisu osas, kui see on vältimatult vajalik kriisiolukorras erihoolekandeteenuse osutamiseks.”. 4. Lg 6-8 sätestatakse erihoolekandeteenuse osutaja kohustused erakorralise või sõjaseisukorra ajal. Mainitud kriisiolukordades on teenuseosutaja kohustus teha endast olenev teenuse toimimise jätkumiseks. Selleks tuleb kõikide erihoolekandeteenuste puhul lähtuvalt teenust kasutava isiku vajadustest tagada isiku turvalisus ja abistada teda enese eest hoolitsemisel.	saama suunatud isik pöörduma erihoolekandeteenuse osutaja poole suunamisotsuses märgitud teenuse osutamiseks kokku lepitud tähtpäeval, kuid igapäevaelu toetamise teenuse, töötamise toetamise teenuse ja toetatud elamise teenuse puhul hiljemalt kolme päeva jooksul, kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooledusteenuse puhul seitsme päeva jooksul ja sundravilt või tahtevastaselt ravilt vabanev ja kohtumäärusega erihoolekandeteenust saama suunatud isik hiljemalt kümne päeva jooksul kokkulepitud tähtpäevast arvates. 4. Lõigetes 6-8 on sätestatud teenuseosutaja kohustuste leevendamine erakorralise ja sõjaseisukorra ajal ning teenuseosutajale siinkohal lisakulusid ei teki. Silmas peetud, et teenuseosutaja kohustus tagada teenust kasutavatele isikutele majutus ja turvalisus ei saa ohtu seada teenuseosutaja enda elu ja tervist. Seletuskirja on täiendatud.
--	---

Kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kohustus on lisaks eelnevale tagada isikule majutus ja toitlustamine ning ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kohustus on järgida tervishoiuteenuse osutaja poolt isikule määratud raviskeemi ja omada ülevaadet ööpäevaringset erihooldust saava täisealise isiku viibimiskohast. Nimetatud punkt vajab teenuseosutajale kindlasti lisaraha saamise või -kulude hüvitamise selgitust ehk siis mille arvelt saab teenuseosutaja klientidele tagada majutuse ja toitlustuse. 5. Nagu on kirjas § 3 Ohvriabi seaduse muutmise lg 4. Kindlasti peab analüüsima, kuidas nimetatud täiendust rakendatakse, kas määruse tasandil, teenuseosutaja enda nägemuse järgi või mingisugusel kolmandal viisil? 6. § 13⁴. Toimetulekutoetuse määramise ja maksmise erisused kriisiolukorras Lg 2 Kui erakorralise või sõjaseisukorra ajal ei ole võimalik maksta toimetulekutoetust toetuse taotlejale sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 28 lõikes 3 nimetatud arvelduskontole, võib kohaliku omavalistuse üksus toimetulekutoetuse sularahas maksmise korral määrata toetuse 0 või 5-ga lõppeva summana, ümmardades toetuse suurust inimese kasuks. Toetuse võib sularahas välja maksta mõistliku aja jooksul.“; Esialgu peaks oleme kindel vahemik, mis aja jooksul toetus välja makstakse ning ettenägematute olukordade puhul on mõistlik rakendada alles „mõistliku aja“ mõistet. Leiame, et kui inimesed sõltuvad niisugusel	5. Selgitame. Ohvriabiteenused on riigi korraldatavad teenused, mida mitmete teenuste puhul osutab Sotsiaalkindlustusamet ise. Seega kirjeldatakse olukorrad, millistel juhtudel on võimalik teenuste komponentide osas leevendusi teha Sotsiaalkindlustusameti töökorralduse juhistes. Juhul, kui Sotsiaalkindlustusamet on teenuse osutamise delegeerinud kolmandale osapoolele, siis lepatakse kriisiolukorras teenuse osutamine kokku lepingus. 6. Selgitame. Igal juhul säilib haldusmenetluse § 5 lõikes 4 sätestatud menetluse kiire läbiviimise kohustus, mis on eriti oluline toimetulekutoetuse maksmisel.
--	--

keerulisel ajal toetustest, siis on mõistlik luua võimalikult selged kokkulepped. 7. § 3. Ohvriabi seaduse muutmine Lg 4 Eriolukorra, erakorralise või sõjaseisukorra ajal võib Sotsiaalkindlustusamet teha ohvriabiteenuste korraldamisel ajutiselt erandeid teenuste sisu osas, kui see on vältimatult vajalik kriisiolukorras ohvriabiteenuste osutamiseks. Täiendaksime lõiget järgmiselt: „Eriolukorra, erakorralise või sõjaseisukorra ajal teeb Sotsiaalkindlustusamet endast oleneva, et tagada teenuse toimimine. Küll aga võib Sotsiaalkindlustusamet teha ohvriabiteenuste korraldamisel ajutiselt erandeid teenuste sisu osas, kui see on vältimatult vajalik kriisiolukorras ohvriabiteenuste osutamiseks.“. 8. Viidates käesolevale määrusele § 13². Erihoolekandeteenuste osutamise erisused kriisiolukorras lg 6, peaks mõtlema, kuidas ajutisi erandeid teenuse osutamisel rakendatakse, kas määruse tasandil, Sotsiaalkindlustusameti enda nägemuse järgi või mingisugusel kolmandal viisil?	7. Mitteamvestatud. Vastav täiendus ei muudaks sätte sisu. Säte on sõnastatud juba praegu nii, et teenuste sisu osas võib ajutiselt erandeid teha vaid siis, kui see on vältimatult vajalik. See tähendab, et teenused osutatakse senikaua tavapärasel kujul, kui see on võimalik. 8. Paragrahvi 13² lõigetes 6–8 sätestatakse erihoolekandeteenuse osutaja kohustused erakorralise või sõjaseisukorra ajal. Mainitud olukordades on teenuseosutaja kohustus teha endast olenev teenuse toimimise jätkumiseks. Nõuete puhul eeldatakse, et teenuse osutaja tegutseb teenuse saaja huvides parimal võimalikul moel, oma elu ja tervist ohtu seadmata.
3. MTÜ Eesti Laste ja Noorte Hoolekandetasutuste Ühenduse arvamus Käesolevaga edastame ELNHÜ arvamuse sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu osas. ELNHÜ liikmed avaldavad arvamust üksnes nende seaduse ja määruse ning plaanitavate muudatuste kohta seaduse eelnõu osas, millega puutume oma töös kokku. Oleme seisukohal, et tegemist on oluliste muudatustega seadusandluses. Peame väga oluliseks, et tehakse muudatusi, mis reguleerivad	Selgitame. Nõustume, et olenemata teenuseosutaja juriidilisest vormist peab kriisiolukorras olema tagatud teenuse toimepidevus, mille üheks osaks on teenust vahetult osutavate isikute olemasolu. Samas ei ole võimalik panna SHS-is kriisiolukorras täiendavaid kohustusi isikutele, kellele TsiRKS kriisiülesandeid või muid kohustusi ei pane, nagu nt eraõiguslikud isikud ja teenuseosutajad. Leiame, et üldjuhul peaks kohalikele omavalitsustele püsivate kriisiülesannete määramine ning täiendavalt asutustele ja isikutele ühekordsete kriisiülesannete seadmise

kriisiolukorras sotsiaalteenuste järjepidava osutamise, sh on fikseeritud ka aeg, mil tuleb taastada eelnevad nõuded. Leiame, et erinevate sotsiaalteenuste pakkujate rollide täpsustused ning teenuste pakkumise tingimused kriisiolukordades on põhjendatud. ELNHÜ kooskõlastab sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Samas soovime juhtida tähelepanu, et ELNHÜ liikmeid puudutavad eelkõige turvakodu-, lapsehoiu- ja asendushooldusteenuse osutamise tingimused kriisiolukordades. Kõigi nimetatud teenuste puhul on tegemist tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu kohaselt KOV püsivate kriisiülesannetega, mis tähendab, et teenuse osutamine tuleb tagada igas kriisis. Meie hinnangul ei tohiks see sõltuda teenuse osutaja omandivormist ega personali ametinimetustest. Oleme teadlikud, et meie järgnevalt kirjeldatud murekohad puudutavad küll töölepingu seaduse muutmise vajadust, kuid kuna peame neid oluliseks, siis toome need siiski siinkohal välja: Plaanitava regulatsiooni kohaselt on lubatud tööajas erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal erisusi teha üksnes perevanemal. Kui perevanemate puhul võib erakorralise ja sõjaseisukorra ajal jätta kohaldamata minimaalse ja maksimaalse tööaja ning teenuse osutamise aja nõuded, siis kasvatajate puhul ei saa neid ka edaspidi rakendada. Samas on meil veel palju asutusi, kus toimib kasvataja süsteem (2021.aasta lõpu seisuga 244 perevanemat, 215 kasvatajat, 36 abi). ELNHÜ liikmed leiavad, et see, millisel asendushoolduse vormil laps teenust saab, ei tohiks erakorralise ega sõjaseisukorra ajal mõjutada lapse heaolu. Seetõttu peame oluliseks, et asendushooldusteenusel asenduskodus, on samamoodi vajalik luua sarnane erisus kasvatajate tööajas, kui see on põhjendatud ning teenust vajavate laste huvides.	võimalus tagama võrdsed võimalused töötajate kaasamiseks. Töölepingu seadusesse täiendavate erisuste tegemine üksikute teenuse liikide kaupa vajab põhjalikumat kaalumist, sh tuleb arvestada, et kriisiülesannet täitvaid eraõiguslikke teenuseosutajaid võib olla ka teistes valdkondades või muude teenuste puhul lisaks tagasisides märgitud lapsehoiu-, turvakodu- ja asendushooldusteenusele. Sellest tulenevalt arutame ettepanekut edaspidi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, kelle haldusalasse töövaldkonna küsimused kuuluvad.
---	--

Selleks, et tagada erinevates kriisilukordades lastele, noortele ja nende saatjatele hädavajalike sotsiaalteenuste toimepidevus on olulisteks teenuse liikideks ka turvakoduteenus ja lapsehoiuteenus ning nende teenuste jätkusuutlik osutamine. Oluline on ka erisuse loomise võimaldamine nende kasvatusala töötajate tööajas. Ka nende teenuste puhul ei ole kriisitingimustes teatud olukordades mõistlik ega võimalik kinni pidada tööpäeva (kuni 24h töövahetus) või töönädala üldisest normist. Leiame, et ka lapsehoiuteenuse ja turvakoduteenuse töötajate tööaja osas on erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal vajalik luua sarnane erisus asendushooldusteenuse osutajatega. Lisaks saame aru, et riigikaitse ja tsiviilkriisi seaduse eelnõu järgi on KOV hallatavad asutused kriisilukorras nõ kriisiülesandega asutused ja nende töökohtadel olevatele isikutele võib kehtestada erineva tööajakorralduse, erinevad nõuded töö-, puhke- ja valveaja kestusele ning piirangud ööajal ja riigipühal tehtavale tööle. Teiste omandivormidega (MTÜ, AS, SA jms) asutused tuleb eraldi määrata kriisiülesandega asutuseks kriisi lahendava asutuse poolt. Praktikas võib aga see protsess võtta kriisisituatsioonis liiga kaua aega ja ohustada nende asutuste toimepidavust. Ehk siis erisuste kehtimine saab olema seotud asutuse omandivormiga, mis aga meie arvamusel ei ole teenust saavate laste vaatest õige ega õiglane.	
4. Eesti Puuetega Inimeste Koja arvamus: 1. Eelnõuga luuakse võimalus, et eriolukorras, erakorralise või sõjaseisukorra ajal võib kogukonnas elamise teenust osutada eraldi ruumides intellektihäirega ja psüühikahäiretega isikutele. Lisaks osutada ööpäevaringset erihooldusteenust ruumides koos teiste ööpäevaringsete hooldusteenustega. Mõistame vajadust kriisilukorras teenusele seatud tingimuste lõdvendamist, kuid tuleb arvestada, et erihoolekandeteenustel viibivad raske psüühika- ja intellektihäirega inimesed, kellele iga	1. Arvestatud. Eelnõu on täiendatud.

muudatus tema tavapärase rutiinis võib mõjutada laastavalt, rääkimata kriisilukorrast. Meetme rakendamine peab olema põhjalikult läbi kaalutletud, mistõttu teeme ettepaneku sõnastada eelnõu säte järgnevalt:

„§ 13². Erihoolekandeteenuste osutamise erisused kriisilukorras

Eriolukorra, erakorralise või sõjaseisukorra ajal ei kohaldata käesoleva seaduse § 99 lõikes 3 ja § 102 lõike 1 punktis 4 sätestatud, kui see on vältimatult vajalik.

Viitame, et vältimatu vajaduse sõnastamist on kasutatud eelnõus käsitletud teiste teenuste puhul ka, kus on nõuete leevendamine kriisilukorrast tulenevalt vajalik, näiteks lapse turvakoduteenus, lapsehoiuteenus, asendushooldus. Kuna raske on hinnata, milliseks kujunevad erinevad kriisid ja nende avaldumine, sh nende kestvus, sagedus, korraga, järjestiku või kombinatsioonis avaldumine, pole etteennustatav ning seetõttu pole ka ette hinnatav, siis on äärmiselt oluline, et seaduse sõnastus on paindlik nii inimese, süsteemi kui ka teenuseosutajate vaatest ning teenuse saajate sihtgrupid on seaduse eest võrdselt koheldud.

2. Eelnõus käsitletud teenuste puhul lõdvendatakse teenust vahetult osutavate töötajate puhul kvalifikatsiooninõudeid (asendushooldus, turvakoduteenus, lapsehoiuteenus) alates kriisilukorra kehtestamisest, va erihoolekandeteenusel, kus töötajate kvalifikatsiooni lõdvendatakse juba eriolukorra kehtestamisel (§ 13²). Eelnõu seletuskirjast ei leia põhjendust, miks koheldakse erinevalt erihoolekandeteenuse osutajaid ja kasutajaid. Juhime tähelepanu, kõikide teenuse kasutajad tuleb kohelda võrdselt, lisaks arvestades, et erihoolekandeteenustel on tegemist raske psüühika- ja intellektihäirega inimesed, kelle eripärade tõttu on vaja spetsiifilisemate teadmistega töötajaid.

2. **Selgitame.** Nõustume, et erinevate teenuste kasutajaid tuleb kohelda võrdselt, kuid töötajate haridusnõuete leevendamisel peame lähtume teenuse sihtgrupi eripäradest ja konkreetsest olukorrast. Kahjuks on erihoolekandeteenuste puhul ka nõ tavaolukorras raskusi nõutud ettevalmistusega tegevusjuhendajate leidmisel, mistõttu on tehtud ettevalmistusnõuetesse leevendusi (nt võib juhendamisel tööle asuda ka inimene, kellel on läbitud sissejuhatav e-koolitus, kuid ei ole veel 260-tunnine tegevusjuhendaja koolitus). Paragrahvi 13² lõigetega 1 ja 2 on loodud võimalus erihoolekandeteenuse osutajal võtta tööle inimesed, kes tavaolukorras ei saaks tegevusjuhendajana töötada, kuid eriolukorra, erakorralise või sõjaseisukorra ajal (ja 2 aastat pärast sõjaseisukorra

Teeme ettepaneku sarnaselt teiste eelnõus välja toodud teenustega eriolukorras mitte leevendada erihooletandeteenust vahetult osutavate isikute kvalifikatsiooninõudeid, et tagada maksimaalne kvaliteet kõikidel teenustel ühetaoliselt. 3. Paragrahvi 155¹ lõike 4 kohaselt ei kohaldata erakorralise või sõjaseisukorra ajal SHS §-s 151 nimetatud üheksa sotsiaalteenuse osutamise puhul tegevusloa nõuet. Need teenused on turvakodu-, lapsehoiu- ja asendushooldusteenus (perekodus ja asenduskodus), väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, igapäevaelu toetamise teenus, töötamise toetamise teenus, toetatud elamise teenus, kogukonnas elamise teenus ja ööpäevaringne erihooletandusteenus. Pärast erakorralise või sõjaseisukorra lõppemist tuleb majandustegevuse alustamise teate esitanud teenuseosutajal alustada tegevusloa taotlemist või lõpetada teenuse osutamine. Eelnõust selgub, et teenuseosutajad peavad koheselt teenuse osutamise lõpetama või alustama tegevusloa taotlemist peale erakorralise või sõjaseisukorra lõppu. Teeme ettepaneku kaaluda sarnaselt töötaja nõuete taastamisega ajaakent, millal tuleb nõuded vastavusse viia. Võib juhtuda, et teenuseosutaja peale sõjaseisukorra lõppemist ei ole koheselt võimaline tegevusloa taotlema (pole piisavalt personali või ruumid ei vasta maksimaalsetele vajadustele), aga on äärmiselt kriitiline teenuse osutamist jätkata, kuna inimeste põhivajadusi ei ole võimalik muul viisil tagada (pakkuda peavarju vms). Vähemalt peab kaaluma sätte muutmist nendel teenustel, kus inimese elu on otseselt ohus peale teenuse lõppemist (majutusega teenused). EPIKoda rõhutab, et kuna kriisid ja nende avaldumine ei ole täielikult ette ennustavad, siis tuleb tagada maksimaalne paindlikkus süsteemisiseselt,	lõppemist) saavad töötada eesmärgil, et teenuse osutamine ei katkeks. Oluline on rõhutada, et tavaolukorras nõuetele mitte vastavate isikute puhul on nõutud juhendamine nõuetele vastava isiku poolt. 3. Arvestatud. Lisatud eelnõusse täiendus, mis toetab teenuse osutamise jätkumist pärast sõjaseisukorra lõppemist - sõjaseisukorra lõppedes on teavitamise alusel (ilma tegevusloata) lubatud tegutseda kuni 90 päeva selleks, et oleks võimalik selle aja jooksul taotleda edasiseks tegevuseks tegevusloa. Selgitame, et erakorralise või sõjaseisukorra lõppedes tuleb SHS §-s 151 toodud üheksa teenuse osutajal, kes on eelnevalt, tuginedes eelnõu § 155¹ lõikele 4, esitanud teate teenuse osutamise alustamise kohta, siiski kohe alustada ka tegevusloa taotlemise protsessiga. SKA poolt võetakse käesoleva seaduse muudatusega töötajatele rakendatavaid erisusi arvesse juba tegevusloa väljastamisel. Kriitiliste teenuste puhul saab SKA kriisolukorras tegevusloa väljastamise menetluse puhul personali ja ruumide osas kindlasti arvesse võtta antud ajahetkest lähtuvalt kõiki asjaolusid ja väljastada ka tähtajalise tegevusloa.
---	---

et minimeerida riske, et inimestele pakutavad teenused ja toetused on kriisolukorras korraldatud alla tegelike võimete.	
5. Tervisekassa arvamused: Tervisekassal on seaduse eelnõu ja rakendusaktide kavandite kohta järgnevad märkused ja muudatusettepanekud: 1) Eelnõu kohaselt saab Tervisekassa vahendid kriisi lahendamiseks riigieelarvest. Seletuskirjas on põhjenduseks toodud asjaolu, et hädaolukorras on korraldatava teenuse mastaabid ja selle rahalise katmise vajadused kordades suuremad. Nõustume, et ülesannete laiendamine võib kaasa tuua täiendavaid kulusi töötajatele, seda eriti seoses töövõimetuslehtede paberil vormistamisega. Mõju hindamine sh täiendavate kulutuste suurus oleneb kriisi kestusest, sügavusest jne. 2) Rakendusaktide kavand 7 - Sotsiaalministri 19. septembri 2002. a määruse nr 109 „Ajutise töövõimetuslehe hüvitise määramiseks ja maksmiseks vajalike dokumentide ja andmete koosseis ning hüvitise määramise ja maksmise kord” muutmine. Läbivalt palume asendada § 1 punktides 1-4 viite RaKS §-i 89³ asemel viitega RaKS §-le 62¹. 3) Rakendusaktide kavand 8 - Tervise- ja tööministri 22. juuli 2022. a määruse nr 62 „Töövõimetuslehe vormistamine ja edastamine Tervisekassale“ muutmine. Läbivalt palume asendada § 1 punktides 1-3 viite RaKS §-i 89³ asemel viitega RaKS §-le 62¹.	Arvestatud.